

A Medve-tó

A Medve-tó (Lacul Ursu) Szováta belterületén található. A település sóstavainak, de különösen a Medve-tónak köszönheti hírnevét, azt, hogy Európa egyik kedvelt üdülővárosa lett. Szováta a Korond – Felsősófalva – Parajd – Szováta szubkárpáti mélyedés peremén fekszik a vulkáni eredetű Görgényi-havasok előterében. Ez a Székely-sóvidék, ahol a sóbányászatnak hagyományai vannak (Szováta, Parajd, Sófalva).

A 12 000 lakosú település jelenleg fürdőváros, és a Kis-Cseresznyéshegy (912 m) délnyugati lábánál terül el 440–530 m tengerszint feletti magasságban.

A Medve-tó, a Szováta környéki sóstavak legnagyobbika, egy kiterített medvebőrhöz hasonlít; innen kaphatta elnevezését. Helyén a XIX. század közepén még a Forika-kaszáló zöldellt, majd Illyés Lajos földje (rét). Keletkezési idejére elég tág időt jelölnek meg: az 1876 és 1880 közötti éveket. Szováta gyógytényezői közül a sóionokban gazdag nyugtató hatású klímát, a heliotherm Medve-tavat és a gyógyiszapok jelenlétét szokták kiemelni.

A terület az Erdélyi-medence széleit jelölő ún. diapír övezet része, ahol a középső miocén Badeni sótömzsök átdöfik a felettük lévő fiatalabb rétegeket, és megjelennek a felszínen. A legszebb példa erre a közelben lévő Korond-patakának a sósziklák közti áttörése Parajd mellett. Szováta a Badeni sókibúvás és a Görgényi-havasokbeli vulkáni törmelékek (piroklasztitok) elválasztó vonalán van. A só vastagsága itt meghaladja a 2500 m-t, de mértek 3000 méteres vastagságot is.

A Medve-tó adatai

Tengerszint feletti magasság	480 m
Kerülete	1172 m
A nagytengely hossza (észak-dél)	334 m
A kistengely hossza (kelet-nyugat)	210 m
Területe	40 062 m ²
Vízmenyisége	237 034 m ³
Legnagyobb mélysége	18,4 m.

A Medve-tó és más, a közelben lévő sóstavak hőtároló képessége (heliotermia) annak a következménye, hogy a nagy koncentrációjú sósvizet édesvízréteg fedi be. Ezért függőleges áramlások nem alakulhatnak ki a tóban: így a sósvíz a napfény hatására felmelegszik.

A Medve-tó esetében az édesvizet az Aranyosbánya-, és a Toplica-patakok biztosítják, természetesen az évszakoknak megfelelő vízhozamokkal. Így márciusban 4000 m³/nap, nyáron csupán 350 m³/nap beömlő mennyiséget mértek. Számítások szerint a beömlő édesvíz évi mennyisége 237 265 m³. A kifolyás a Mogyorós-tó - Sós-árok felé történik. A tó vizének sótartalma a mélység függvényében növekszik, a következők szerint:

a felszínen	1 g/l
2 m mélységben	75 g/l
10 m mélységben	220 g/l
18 m mélységben	300 g/l

A heliotermia következtében 2–3 m mélységben a víz hőmérséklete jelenleg eléri a 40°C-t. Adatokkal rendelkezünk arról, hogy a múltban az édesvízréteg alatti vízben a hőmérséklet magasabb volt. Így 1898-ban 70–75°C-t, 1909-ben 60–65°C-t mértek. A hőmérséklet csökkenésének oka a felső vízréteg fürdőzők általi megzavarása lehet. Mindenesetre a Medve-tóban való fürdés szenzációs élményt jelent, hisz lábunk

40°C-s vízben van, míg felsőtestünk 20–25°C hőmérsékletű vízben.

A Medve-tavon kívül Szovátán még sok tóban fürödhetünk. Ilyenek a Piroska-, a Vörös-, a Zöld-, a Mogyorós- és a Fekete-tó, valamint az Ifjúsági-tó.

A Fekete-tó (Lacul Negru) 6,8 m mélységű, és egy régi sóbányát tölt ki. Nagyon értékes a gyógyiszapja, melyet pakolásokra használnak.

Újabb kutatások szerint a Medve-tó fenékforrásokból is kap vizet; ezeknek sótartalma 75 g/l. Így évenként 11 000 t sóval gyarapodik a tó vize.

Könyvészet:

1. Petre Gâștescu: *Lacurile din România. Limnologie regională*. Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1971.